

De visualisatie: De kruisafneming van Rogier van der Weyden

Dit schilderij is en was een keerpunt in de religieuze schilderkunst. Niet God staat hier centraal maar, net als in de Johannes passie, de menselijke emotie. Omdat dit ook een belangrijke verandering in Brockes tekst is, is een detail uit dit schilderij voor de Passie drieluik* gebruikt. De stap die Bach maakt met zijn Johannes passie heeft echter nog meer raakvlakken met dit schilderij. Het geheel is (1) een vertellende afbeelding van een emotionele gebeurtenis, een “gezinsdrama” waarbinnen een interactie tussen de personen plaatsvindt: (2) Het opvangen van Maria die flauwvalt tijdens de kruisafname en (3) er zijn drie personen, de vrouwen met de witte hoofddoeken die zich van de buitenwereld afsluiten en in zichzelf het verdriet verwerken (zelfreflectie). Dit loopt parallel met de Johannes Passie van J.S. Bach waarbij (1) de evangelist de verteller is van het gezinsdrama, (2) de koren de interactie tussen de verschillende personages en de (3) de aria de zelfreflectie, de vrouwen met de hoofddoekjes.

*Een foto van een emotionele gebeurtenis
1 Het hele verhaal dat wordt verteld (de evangelist)*

*Een foto waarop te zien is hoe mensen reageren op elkaar
2 de interactie binnen een groep (de koren)*

*3 De zelfreflectie (de aria's)
Een foto van een iemand tijdens de verwerking van emoties onafhankelijk van de omgeving.*

De concertserie met de Johannes Passie is het laatste deel van een driejarig project rond de schrijver/dichter Bartold Brockes die in begin 18de eeuw het lijdensverhaal op rijm heeft gezet en daarbij de menselijke emotie centraal stelde. Destijds was zijn versie een enorm succes en een enorme rel omdat de kerk dit niet accepteerde. Diverse componisten hebben zijn tekst gebruikt. Zo ontstonden de Brockes Passies, waarvan het Apollo Ensemble in 2018 die van Händel en in 2019 die van Telemann heeft uitgevoerd. J.S. Bach was zeer onder de indruk en heeft zijn Johannes Passie die wel liturgisch is, sterk gebaseerd op de muziek van Händel en Telemann en de teksten van Brockes.

In 2018 en 2019 zijn er voor de TV live opnames van deze uitvoeringen gemaakt die wereldwijd worden uitgezonden. Ook van de Johannes Passie wordt in maart 2020 een TV registratie gemaakt.